

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΕΦ ΠΕΙΡ 355/2019

**Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΗΝ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΕΛΡΑΣ**

Φοιτήτρια: Χούντα Μαριλένα

Επιμελήτρια: Νίκα Λυδία

Πηγή: http://www.legalnews24.gr/2016/11/blog-post_29.html

Η υπόθεση, που μελετάται στο εν λόγω άρθρο, αφορά την σύγκρουση μεταξύ δύο μετόχων μιας εταιρίας που ασχολείται με ναυτικές ασφαλίσσεις. Ειδικότερα, εξετάζεται εάν υπήρξε νόμιμη σύσταση της εταιρείας με βάση το ελληνικό δίκαιο, εάν εφαρμόζεται εν προκειμένω το ελληνικό εταιρικό και ναυτικό δίκαιο και εάν τελικά είναι ορθό το αίτημα του ενάγοντος για λογοδοσία του εναγόμενου. Ειδικότερα, επιχειρείται η περιγραφή της συλλογιστικής που ακολούθησε το δικαστήριο, ενώ παράλληλα παρουσιάζονται και τα ερωτήματα, τα οποία απασχόλησαν το πρωτοβάθμιο και αργότερα το δευτεροβάθμιο δικαστήριο. Τέλος, επιδιώκεται μια σύντομη αξιολόγηση της απόφασης του δικαστηρίου επί της συγκεκριμένης υποθέσεως.

ΤΑ ΔΙΑΔΙΚΑ ΜΕΡΗ, ΤΟ ΑΡΜΟΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΙΚΑΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ

Στην υπόθεση που εξετάζεται, τα διάδικα μέρη είναι οι δύο μέτοχοι της εταιρίας, η οποία δραστηριοποιείται επιχειρηματικά στον τομέα της μεσιτείας ασφαλιστικών συμβάσεων. Αξίζει να αναφερθεί ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απεφάνθη επί της υποθέσεως, κατά της σχετικής αποφάσεως ασκήθηκε έφεση και εν συνεχεία η υπόθεση κρίθηκε σε δεύτερο βαθμό από το ναυτικό τμήμα του τριμελούς Εφετείου Πειραιώς. Η απόφαση του τελευταίου δε, μελετάται τελικώς σε αυτό το άρθρο. Αναλυτικότερα, στην εδώ εξεταζόμενη απόφαση, ο ενάγων και μέτοχος κατά 20% στην πρώτη εταιρία με καταστατική έδρα τη Λιβερία και πραγματική την Ελλάδα, επικαλείται αφενός ότι πρόκειται για ανώνυμη εταιρεία, αλλά δεν έχουν τηρηθεί οι απαιτούμενες διατυπώσεις και η εν γένει νόμιμη διαδικασία, προκειμένου να θεωρείται κατά το ελληνικό δίκαιο ως τέτοια, και αφετέρου ότι ο εναγόμενος αρνείται να προβεί σε λογοδοσία αναφορικά με τις δαπάνες και εισπράξεις οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της διαχείρισής της. Ειδικότερα δε, ο ενάγων αιτήθηκε να υποχρεωθεί ο εναγόμενος σε παροχή λογοδοσίας για τα έτη 2009 έως και 2016 με απειλή ποινών έμμεσης εκτέλεσης. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δέχθηκε τους αγωγικούς ισχυρισμούς και υποχρέωσε τον εναγόμενο σε παροχή λογοδοσίας προς τον ενάγοντα, επιβάλλοντάς του χρηματική ποινή 20.000 ευρώ, ενώ παράλληλα τον απείλησε με προσωπική κράτηση διάρκειας τριών μηνών σε περίπτωση μη συμμορφώσεως του. Έτσι, ο εκκαλών- εναγόμενος προσέφυγε στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο για την απόρριψη της αγωγής, επικαλούμενος σφάλματα κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του νόμου.

ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΣΤΗΡΙΧΤΗΚΕ

Σύμφωνα με το άρθρο 10 του Αστικού Κώδικα σε συνδυασμό με την νομολογία, η πραγματική έδρα διοικήσεως του νομικού προσώπου και όχι η καταστατική του είναι αυτή που καθορίζει το δίκαιο που διέπει την λειτουργία και την ικανότητα του. Ως πραγματική νοείται η έδρα, στην οποία η εταιρία ασκεί την διοίκηση της, λαμβάνει τις σημαντικές για την λειτουργία αποφάσεις της, διαμορφώνει την επιχειρηματική της πολιτική και καθορίζει το εφαρμοστέο δίκαιο, ενώ καταστατική είναι η έδρα, η οποία αναγράφεται στο καταστατικό του νομικού προσώπου και αποβλέπει στον τρόπο φορολογήσεως της εταιρείας. Στην εν λόγω υπόθεση η (κεφαλαιουχική) εταιρία έχει ως καταστατική έδρα την Λιβερία και ως πραγματική την Ελλάδα. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη ότι ο εναγόμενος ήταν διαχειριστής της Λιβεριανής εταιρίας, η οποία ήταν εταιρία χαρτοφυλακίου, δηλαδή ανώνυμη, αλλά άλλης εταιρίας νομίμως εγκατεστημένης στην Ελλάδα, έκρινε εφαρμοστέο το Λιβεριανό δίκαιο για την αναγνώρισή της ως ανώνυμης και το ελληνικό δίκαιο των κεφαλαιουχικών εταιριών αντίστοιχα, για το ζήτημα

της διαχείρισης. Έτσι, θεώρησε την εταιρία άκυρη ως προς το ελληνικό δίκαιο, εφόσον δεν είχε τηρηθεί ο συστατικός τύπος που προβλέπεται στην περίπτωση της ανώνυμης εταιρείας ενώ επειδή είχε πραγματοποιήσει συναλλαγές στην ημεδαπή, την χαρακτήρισε ως de facto ομόρρυθμη εταιρεία. Χαρακτηρίστηκε ωστόσο ως ανώνυμη εταιρία για το Λιβεριανό δίκαιο.

Στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο όμως, έγινε αναφορά στο άρθρο 1 του Ν.791/1978, βάσει του οποίου κάμπτεται η θεωρία της πραγματικής έδρας και συγχρόνως αναγνωρίζεται η νομική προσωπικότητα και η ικανότητα δικαίου στην Ελλάδα των συγκεκριμένων ναυτιλιακών εταιριών, λαμβάνοντας υπόψη το δίκαιο της χώρας της καταστατικής έδρας τους, έστω και αν εκεί ουδέποτε λειτούργησε πραγματικά η διοίκησή τους. Αυτό σημαίνει ότι η κεφαλαιουχική εταιρία που συστάθηκε με βάση το Λιβεριανό δίκαιο δεν είναι ανωμάλως ιδρυθείσα και ομόρρυθμη εταιρία αλλά ανώνυμη εταιρία. Το παραπάνω επιχείρημα συνδέθηκε με το άρθρο 25 παρ.1 του Ν.27/1975, που νομιμοποιεί την εγκατάσταση ναυτιλιακών επιχειρήσεων στην ημεδαπή. Παράλληλα, τέθηκε και το ζήτημα εάν θα πρέπει οι εταιρίες οι οποίες βρίσκονται υπό τον έλεγχο των ναυτιλιακών εταιρειών, να είναι και αυτές εγκατεστημένες στην Ελλάδα, όπως και οι εταιρίες, τις μετοχές των οποίων κατέχουν. Κατά την γνώμη του δικαστηρίου εν τέλει δεν απαιτείται.

Επομένως, γίνεται αντιληπτό ότι το δευτεροβάθμιο δικαστήριο θεώρησε εσφαλμένη την απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου και αποφάνθηκε ότι εφαρμοστέο είναι το ελληνικό δίκαιο της ανώνυμης εταιρίας και ότι η Λιβεριανή εταιρία αναγνωρίζεται ως ανώνυμη ως εξαίρεση στην αρχή της πραγματικής έδρας που εφαρμόζεται στις εταιρίες με ναυτιλιακή δραστηριότητα. Ταυτόχρονα, επισήμανε ότι το σφάλμα που εμφιλοχώρησε στη πρωτόδικη απόφαση είχε ως αποτέλεσμα τη νομική βασιμότητα της αγωγής του ενάγοντα, πράγμα που άλλαξε από το δευτεροβάθμιο. Το τελευταίο θεώρησε ότι κατά το Ν. 2190/1920, οι διατάξεις του οποίου είναι ειδικότερες προς εκείνη αντίστοιχα του άρθρου 303 ΑΚ και κατισχύουν αυτής, δεν αναγνωρίζεται υποχρέωση λογοδοσίας του διαχειριστή της ανώνυμης εταιρίας ούτε και αντίστοιχη αξίωση παρέχεται. Και αυτό γιατί το διοικητικό συμβούλιο της ανώνυμης εταιρίας λογοδοτεί με τη σύνταξη κατ' έτος του ισολογισμού που υποβάλλει στη γενική συνέλευση προς έγκριση και τα σχετικά ζητήματα αντιμετωπίζονται με τη θέσπιση δικαιωμάτων της μειοψηφίας του εταιρικού κεφαλαίου να ζητήσει δικαστικά τον έλεγχο της διαχείρισης των εταιρικών υποθέσεων που ασκεί η πλειοψηφία. Με αυτόν τον τρόπο, έγινε δεκτή η έφεση, εξαφανίστηκε η εκκαλούμενη απόφαση και απορρίφθηκε η αγωγή.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Η υπόθεση αυτή αναντίρρητα παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο γίνεται αντιληπτή η αρχή της πραγματικής έδρας, πώς αυτή εφαρμόζεται στην πράξη και ποια κριτήρια λαμβάνονται υπόψη. Η απόφαση του δευτεροβάθμιου

δικαστηρίου ήταν πιο εξονυχιστική και αναλυτική από την πρωτόδικη απόφαση, η οποία όπως φαίνεται περιορίστηκε σε μια επιφανειακή μελέτη της υπόθεσης χωρίς να λάβει υπόψη της τις εξαιρέσεις που κάμπτουν τον κανόνα του ΑΚ 10. Παράλληλα, στην υπόθεση αυτή εφαρμόστηκε η αρχή της αναλογικότητας και έγινε πράξη το δικαίωμα της δίκαιης δίκης του εναγόμενου, καθώς με την απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου ο εναγόμενος θα του επιβάλλονταν μη νόμιμες ποινές. Αξίζει να αναφερθεί ότι επρόκειτο για μια ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα απόφαση, που συνδυάζει εύστοχα τις διατάξεις του ναυτικού και εμπορικού δικαίου και διευκολύνει την ανάπτυξη ναυτικών και εμπορικών δραστηριοτήτων ανεξάρτητα από την καταστατική έδρα, ενώ ταυτόχρονα διασφαλίζει την προστασία των εννόμων σχέσεων από το κράτος της πραγματικής έδρας του νομικού προσώπου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Τριανταφυλλάκης Γ. (2018) *Εισηγήσεις Εμπορικού Δικαίου*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Εφετείο Πειραιώς (2019) Αριθμός Απόφασης 355/2019. [online]
Ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.efeteio-peir.gr/wordpress/?p=2799>

E-forologia (2019) Νόμος 27/1975-Άρθρο 25. Κωδικοποιημένος σύμφωνα με το Ν.4646/2019. [online] Ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://www.e-forologia.gr/lawbank/document.aspx?digest=1D761EFF91CF2C00.266DF49FBF18&version=2019/12/12>

ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ-ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ΦΕΚ Α' 109 (1978) Ν. 791 «Περί διατάξεων αφορωσών το εν Ελλάδα καθεστώς των κατά το δίκαιον αλλοδαπής Πολιτείας συσταθεισών ναυτιλιακών εταιρειών», Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο, <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/311872/nomos-791-1978>